

Ірина Ковчина (Kijów)

Технології підготовки соціального педагога у країнах – членах ЄС у 90. роках ХХ ст.

У країнах–членах ЄС з 1991 року проводиться чотири пріоритетні напрямки роботи з молоддю та підлітками. Один з них, четвертий, направлений на поглиблення співробітництва у сфері підготовки соціальних педагогів. Він включає в себе організацію діяльності по проведенню досліджень, семінарів та поїздок з ціллю навчання, обміну досвідом та інформацією між майбутніми соціальними педагогами, поглиблення зв'язків між інститутами та органами, які зайняті початковою та поглибленою підготовкою соціальних педагогів.

Класифікацію системи підготовки соціальних педагогів у країнах–членах ЄС можна зробити на підставі загальних рис, які притаманні всім:

- 1) курси, що використовують принцип неповного навчального дня (від 6 тижнів до 6 місяців – це є короткий або середній термін);
- 2) курси, що працюють та націлені на молодих осіб у віці від 15 до 25 років, які хочуть брати участь у різних молодіжних заходах;
- 3) класифікація, що отримана на таких курсах, не відкриває шлях до працевлаштування та для подальшого професійного навчання;
- 4) в процесі навчання на курсах вивчаються суспільні дисципліни, психологія, групова динаміка, методика роботи з підлітками, елементи соціального законодавства даної країни, а також розробка, реалізація та оцінка молодіжних проектів;
- 5) теоретична підготовка комбінується з практичною, що виконуються під наглядом досвідченого, професійного соціального педагога, і займає значну частину часу в програмі навчання (від 40 до 60 процентів загального часу).

Розглядаючи коротко тенденції підготовки соціальних педагогів у країнах–членах ЄС, можна зазначити, що:

у Бельгії соціальних педагогів готують Університети. Це є професійна освіта, підтверджена дипломом;

Данія готує соціальних педагогів опосередковано, через участь студентів у соціально–педагогічних семінарах. Дипломи не визначені державною, видається професійний сертифікат;

Німеччина. Соціальних педагогів готують в Університетах за 4 роки з 10–30 – процентним практичним навчанням і з правом вибору роботи. Після Університету можна продовжити освіту та отримати ступінь доктора;

в університетах Іспанії курс навчання розраховано на 250 годин. Після його прослуховування видається Сертифікат 1,2 та 3 рівнів;

у Франції навчання забезпечується асоціаціями та організаціями, що визнані Державою, а Диплом присуджується Міністерством молоді та спорту;

у Греції професійне навчання університетського рівня орієнтується на соціальні служби та консультаційні центри. Сертифікати, що присуджує Генеральний секретаріат молоді, не є загальнопризнаними;

в Італії є два Університети – один державний та один приватний, що пропонують програми професійного навчання соціальних педагогів. Після закінчення випускники отримують дипломи державного зразка;

в Ірландії професія не регулюється. Навчання забезпечується асоціаціями. Зараз тільки Національний університет Ірландії організовує курси підготовки соціальних педагогів, які розраховані на два роки навчання. Після їх закінчення видається Диплом, що визнається у Великобританії Британською Радою по Освіті;

в Королівстві Люксембург навчання проводиться на протязі першого та другого років (базове) та 3–го (спеціалізоване) в Національному департаменті молоді. За результатами навчання видається Сертифікат, що визнається тільки Національною молодіжною службою;

у Нідерландах фінансує підготовку соціального педагога Міністерство Освіти. Спеціалістів готують в Університетах та Інститутах середнього та продовженого терміну навчання. Після закінчення видається Сертифікат;

у Португалії система навчання розвинута порівняно недавно. Міністерство освіти, Міністерство праці та соціального благополуччя підтримують професійні заклади. В Університетах видається диплом Ліцензіата, який є проміжним між Бакалавратом та Магістратурою;

Великобританія. Соціальних педагогів готують в Університетах, по закінченню видається Диплом Ліцензіата. Навчання продовжується від 1 до 2 років як теоретичне та з 40 процентами практичної роботи.

Отже, турбота про молодь є найпершим завданням будь-якої держави. І тому на сучасному етапі розвитку освіти набуває особливого значення проведена перша у Європі конференція „Схід–Захід”, яка відбулася у Потсдамі у 1993 році, де були закладені основи нової політики у відношенні до виховання та навчання. Орієнтація на загальнолюдські цінності через соціалізацію особистості набула характеру світової тенденції і стала розглядатись як необхідна умова виживання.

Наприклад у Великій Британії на сьогоднішній день держава виділяє великі кошти для навчання дорослих, які працюватимуть з дітьми. Але навчальні установи, як і в інших країнах, не є центром всієї роботи з підлітками та молоддю з кількох причин: вони не працюють з тими, хто має відхилення у поведінці; із-за субординації „вчитель–учень” підлітки не

визнають виховних заходів, які проводяться; деяким учням не подобається школа як інститут.¹ Зазначене не звільняє їх від відвідування шкільного закладу у віці з 5 до 16 років. Більшість дітей навчаються у державних установах, а 10 проц. – у приватних. У 16 років всі учні складають іспит на Загальний Аттестат про середню освіту (GCSE) для того, щоб одержати основну освітню підготовку.

Післясередню освіту бажаючі можуть отримати за 1–3 роки. У 1993 році у Великій Британії налічувалося 76 Університетів, 48 інститутів, 30 вищих шкіл, 3 академії, 4 навчальні центри та багато різних коледжів.²

Для виконання завдань по роботі з дітьми та молоддю в Англії готують спеціалістів різних фахів: соціальних працівників, молодіжних працівників та ін. Зокрема в Національному коледжі, Лестерському політехнічному інституті студенти оволодівають уміннями вести переговори, слухати клієнта, допомагати молоді організувати вільний час чи знаходити роботу.

Проходять практику майбутні бакалаври у якості адміністраторів в агенціях, де працюють з групами чи індивідуально, складають проекти.³ Отже, виходячи з того, що Англія, як і інші країни світу стикається з проблемою безробіття, то такі спеціалісти допомагають реалізовувати урядові програми, які полегшують долю молоді, тобто дають їй можливість здобувати різні професії.

Уряд охоче підтримує розвиток неформальних соціальних структур, які об'єднані у Молодіжну службу. Метою їх діяльності є створення умов для організації соціальних та розважальних заходів, де молодь може отримати додаткові знання. Держава турбується не тільки про поліпшення системи освіти та профпідготовки, надання консультацій та рекомендацій спеціалістів, фінансування спорту та сфери дозвілля, підтримку занять мистецтвом та наукою, а й про виховання у молоді відчуття спільної мети суспільства, в якому вони живуть.⁴ Англія має більше 6000 професійних молодіжних працівників, 35000 працівників, які зайняті не повний робочий день та 500000 добровольців.⁵ Але тільки ті з працівників незалежні, які мають професійну освіту або закінчили професійні курси, і що має неодмінно підтверджуватися Національною Молодіжною Агенцією. В результаті навчання випускники можуть бути направлені на комунальну та молодіжну роботу. Професійна підготовка триває від одного до чотирьох років за трьома рівнями: підготовчий, проміжний та заключний. Після підготовчого рівня видається

¹Романенкова Л.А. Содержание, формы и методы организации свободного времени тинейджеров в Великобритании. Дисс.на соис.уч.ст.канд.пед.наук.М.,1992,–С.42.

²Корсак К.В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів/За заг.ред.проф.Г.В.Щокіна:Монографія.–К.:МАУП–МКА,1997.–С.107.

³Романенкова Л.А. Содержание, формы и методы организации свободного времени тинейджеров в Великобритании.Дисс.на соис.уч.ст.канд.пед.наук.М., 1992,–С.42.

⁴Сотрудничество Восток–Запад для молодежи: от национальных, региональных и муниципальных структур – к развитию молодежной инициативы. Люксембург.1995,–С.118.

⁵Там само,–С.119.

сертифікат за спеціальністю „соціальний робітник”, після проміжного – диплом про вищу освіту, а щоб отримати ступінь бакалавра, потрібно успішно закінчити чотирьохрічний курс навчання.

В Англії досить усталеними є національні традиції. Тому соціальна структура створила своєрідні умови опанування освітою в середніх навчальних закладах (окремо для державних та приватних), де налічується багато різних програм і цілей навчання.

Елітні приватні школи намагаються прищепити відчуття лідера, бажання саморозвитку особистості, необхідність успішної кар’єри.

Державні школи ставлять собі за мету дотримання „інформаційно-громадянського підходу”, пояснюючи роль місцевого і центрального урядів, роботу служб різного виду, роз’яснюють соціальні проблеми. Зустрічаються в державній школі і курси „громадянської освіти”, хоча переважно вони факультативні. Розвиток еміграції примусив школи звернутися до викладання полікультури. З’явилися такі нові експериментальні курси, як „Екологія”, „Моральний розвиток”, навчання по вирішенню різних проблем і прийнятті рішень, вмінню спілкуватися тощо.

Отже, можна підкреслити, що у більшості країн – членів ЄС зараз згруповані разом різні системи навчання і більш чітко виокремлено навчання соціального педагога. Першочерговим завданням є узгодженість у розробці методів та змісту навчання.

Але підготовка соціальних педагогів має окремі недоліки: від соціальних педагогів країни вимагають більш високий рівень професійної кваліфікації, але, разом з тим, не завжди пропонується постійна робота.

Ірина Ковчина

Технології підготовки соціального педагога у країнах – членах ЄС у 90. роках ХХ ст.

Резюме

У статті розглядаються фахові рівні підготовки із спеціальності „Соціальні науки” у різних країнах. Зокрема, визначаються якісні показники Сертифікатів, Ліцензятів і Дипломів. На підставі загальних рис класифікується система підготовки соціальних педагогів, а також регуляція професій. У роботі на прикладі Об’єданого Королівства деталізується практика підготовки майбутніх спеціалістів, фахівців із соціальної педагогіки, молодіжних працівників, випускників професійних курсів, розглядається роль місцевого і регіонального урядів виду, що підтримують нові програми викладання.

Irina Kovchina

Technologies of Social Teachers Training in EC countries in the 90^{ies}

Summary

In the article the of „Social Sciences” teachers training are observed. Besides, qualitative indicators of Certificates, hisences and Diplomas are defermined. Basing on general features the system of social teachers training and regulation of professions are classified. The United Kingdom being an example, the practice of preparation of future specialists, youth workers, graduates of vocational courses is detalised. The role of local and regional administration that support new educative programs are observed.

Irina Kowczina

Technologie przygotowywania pedagoga społecznego w krajach– członkach Unii Europejskiej w 90. latach XX stulecia

Streszczenie

W artykule rozpatrzono poziom fachowego przygotowania na kierunku „Nauki Społeczne” w różnych krajach. W szczególności określone zostały jakościowe wyznaczniki różnych rodzajów dyplomów. Na podstawie ogólnych cech sklasyfikowano system przygotowywania pedagogów społecznych oraz usystematyzowanie zawodów. W artykule na przykładzie Wielkiej Brytanii uszczegółowiono praktykę przygotowania przyszłych specjalistów fachowców z pedagogiki społecznej, fachowców pracujących z młodzieżą, absolwentów kursów zawodowych; rozpatrzono rolę urzędów lokalnych i regionalnych, które promują nowe programy nauczania.